

COVID-19 – liga, pakeitusi visų mūsų gyvenimą

NERINGA VAGULIENĖ

LSMU MA Pulmonologijos klinika

Koronaviruso liga 2019 (COVID-19) yra ūminis virusinis susirgimas, sukeltas SARS-CoV-2 viruso. Ji gali pasireikšti besimptomė, lengva, vidutine, sunkia arba kritiškai sunkia ligos formomis. Dažniausiai, sergant lengva ir vidutinio sunkumo COVID-19 forma, gali būti tokie simptomai: karščiavimas, bendras silpnumas, raumenų, gerklės, galvos skausmai, sloga, uoslės ir skonio praradimas, kosulys. Šios ligos formos gydamos ambulatoriškai. Sunkesniais atvejais, kai sukeliama plaučių pažeidimas su kvėpavimo nepakankamumu, reikalingas stacionarinis gydymas, svarbus vaidmuo tenka ir gydytojui infektologui, ir gydytojui pulmonologui. Įprastai sunki ligos forma išsivysto po 7–12 dienų nuo simptomų pradžios. Be to, reiktų paminėti, kad net 10 proc. sergančiųjų sunkia COVID-19 forma nustatoma antrinė bakterinė pneumonija, kai reikalingas ir antibakterinis gydymas.

2020 m. lapkričio mėn. Lietuvos sveikatos mokslų universiteto ligoninės Kauno klinikose (toliau – Kauno klinikos) pradėjo veikti COVID-19 Antrasis skyrius, kuriame gydomi pacientai, sergantys sunkia COVID-19 forma ir sudėtingomis gretutinėmis ligomis. Tai terapinio, neurologijos arba chirurgijos profilio pacientai, kurių gydymui reikalingos tretinio lygio stacionarinės gydymo paslaugos. Skyriaus vadove paskirta gydytoja pulmonologė dr. Neringa Vagulienė.

Pradėjus dirbti Kauno klinikų COVID-19 Antrajame skyriuje, prasidėjus antrajai infekcijos bangai, apie SARS-CoV-2 virusą jau žinojome daugiau, tačiau darbo patirtis buvo gan nauja. Virusinių pneumonijų, pavyzdžiui, sukeltų gripo, nors ir retai, bet pasitaikydavo ir anksčiau, tuo tarpu SARS-CoV-2 viruso sukeltos plaučių pažeidimo eiga ir komplikacijos yra žymiai grėsmingesnės nei gripo. COVID-19 labai heterogeniška liga ir neretai šios ligos eigos prognozuoti negalima, paciento būklė gali

keistis greitai ir dramatiškai – net ne parų, bet valandų arba minučių laikotarpiu, todėl labai svarbi aktyvi šių pacientų būklės stebėseną, greitas sprendimų priėmimas, deguonies terapijos metodų tinkamas parinkimas arba keitimas bei, nepavykus užtikrinti reikiamos oksigenoterapijos ir progresuojant kvėpavimo nepakankamumui, bendradarbiavimas su gydytojais anesteziologais reanimatologais, perduodant tolesnę pacientų priežiūrą ir gydymą į Intensyviosios terapijos skyrių.

Iki šiol nebuvo susidūrę su tokia fiziologine reakcija, kuri literatūroje nurodoma kaip „tylioji“ arba „laimingoji“ hipoksija (angl. „silent“ or „happy“ hypoxia). Tai išskirtinis COVID-19 požymis, pasireiškiantis hipoksija be kliniškai pastebimų dusulio simptomų (t. y. be paciento subjektyvaus dusulio pojūčio) ir yra nepriklausomas blogos prognozės požymis. Todėl, dirbant su COVID-19 sergančiais, reikalingas ypatingas budrumas, atidumas kiekvienai detalei, aktyvi paciento būklės stebėseną ir gebėjimas greitai priimti gydymo taktikos sprendimus.

Darbas su pacientais, sergančiais sunkia COVID-19, suteikė neįkainojamos patirties ir padėjo įvaldyti naujus deguonies terapijos gydymo metodus, tokius kaip, deguonies terapija per didelės tėkmės nosies kaniules (DTNK). Šis gydymo metodas sukurtas kaip alternatyva neinvazinei plaučių ventilacijai ir taikomas tada, kai nepavyksta užtikrinti oksigenacijos rodiklių įprastomis priemonėmis (mažos tėkmės nosies kaniulėmis, deguonies kauke, deguonies kauke su rezervuaru), padeda atitolinti, netgi išvengti intubacijos ir dirbtinės plaučių ventilacijos. Naudojant šį deguonies terapijos metodą galima tiekti iki 50–60 l/min. pašildyto ir sudrėkinto tam tikros pastovios koncentracijos deguonį, tuo tarpu įprastomis priemonėmis, tokiomis kaip, kaukė su rezervuaru galime tiekti tik iki 15 l/min. deguonį.

Kauno klinikų COVID-19 Antrojo skyriaus gydytojų pulmonologų komanda (iš kairės): pulmonologijos specialybės vyresnioji gydytoja–rezidentė Ieva Dimienė, dr. Neringa Vagulienė (vadovė), Greta Musteikienė

Reikėtų paminėti, kad deguonies terapija per DTNK reikalauja aktyvios pacientų stebėsenos, dažno arterinio kraujo dujų monitoravimo, siekiant įvertinti gydymo deguonimi veiksmingumą ir šis gydymo metodas dažniausiai taikomas Intensyviosios terapijos skyriuose arba intensyviosios stebėsenos palatose, tačiau puikiai deguonies terapiją per DTNK įsisavinome

ir taikome COVID-19 Antrajame skyriuje. Taip pat svarbu paminėti, kad šia liga serga tiek žmonės, nesergantys gretutinėmis ligomis, tiek sergantys įvairiomis lėtinėmis ligomis, dėl to, dirbant šiame skyriuje, buvo puiki proga atnaujinti ir patobulinti žinias bendrosios terapijos bei klinikinės farmakologijos srityse.

Kauno klinikų COVID-19 Antrojo skyriaus komandoje dirba daugiau gydytojų pulmonologų: tai gydytoja pulmonologė Greta Musteikienė, pulmonologijos specialybės vyresnioji gydytoja–rezidentė Ieva Dimienė (nuotr.), artimai bendradarbiaujama su Pulmonologijos klinikos vadovu prof. Skaidriumi Miliausku, Kraujagyslių ir difuzinių ligų sektoriaus vadove doc. Kristina Biekšiene. Kadangi COVID-19 gydymas ne visada pasibaigia praėjus izoliaciniam laikotarpiui, daliai pacientų išlieka deguonies terapijos poreikis, tolesniam gydymui, vėlyvosioms komplikacijoms arba liekamiesiems pokyčiams patikslinti pacientai perkeliama į Pulmonologijos skyrių.

Beveik 6 mėn. įtempto darbo Kauno klinikų COVID-19 Antrajame skyriuje nepraejo be pėdsako, turėjome daug iššūkių ir neabejotinai pasisėmėme daug profesinių žinių, naujų įgūdžių, įvaldėme naujus deguonies tiekimo būdus. Nors COVID-19 yra infekcinė liga, tačiau šiuo pandeminiu laikotarpiu, ypač svarbus vaidmuo tenka gydytojui pulmonologui (ne tik gydytojui infektologui) dėl ligos sukeltų komplikacijų, vėlyvųjų liekamųjų pokyčių stebėsenos plano sudarymo ir gydymo.